

ବସନ୍ତ ଆସିଛି
* ଅଶୋକ କୁମାର ପାଣିଗ୍ରାହୀ

ଏତେ ଦିନ ପରେ ବସନ୍ତ ଆସିଛି
ମଲୟ ସମୀର ଧରି

ସାଗର କରୁଛି ପ୍ରକୃତି ରାଗୀ
ହାତେ ଫୁଲମାଳ ଧରି ।

ମଧୁର କୁହୁ ତାପେ କରେ କୋଇଲି
ଆମ ଗଳ୍ପ ତାଳେ ଲୁଚି ଲୁଚି
ଫୁଲେଇ ଫଗୁଣେ ଜହ୍ନ ଜ୍ୟୋତ୍ସ୍ନାରେ

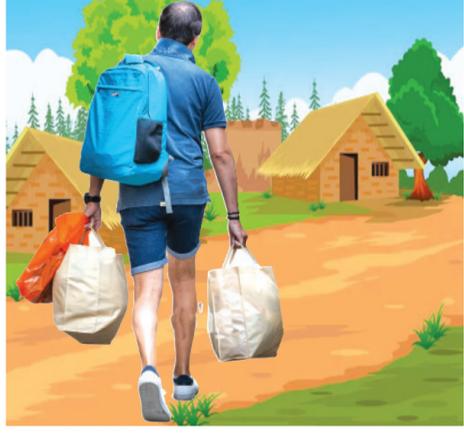
ପାଣିର ଗାତ ଗାଉଛି
କଳା କୋଇଲି ଡେଇଁ ଝାଡ଼ି ଦେଇ
ତାଳେ ତାଳେ ଉଡ଼ି ଯାଏ,
ଖେଳାଏ ତମକ ଶୁଣାଏ ତାର ଗାତ
ମନକୁ ଉତ୍ତାଳ ନିଏ ।

ହଳଦୀ ବସନ୍ତ ଲୁଚକାଳି ଖେଳେ
ଆମ ବଉଳର ମହ ମହବାସ
ସେ ଦୃଶ୍ୟକୁ ସୁଗନ୍ଧ ଆନନ୍ଦ ମିଳେ ।

ଶିକ୍ଷକ
ବଉଳ ପାଳ, ଚିହିଡି, ଭଦ୍ରକ

ସ ନିଆଁ ଧାନ
କାଟିବରେ ପୁଣି
ମନ ଲଗେଇଲ
। ହଳଦିଆ
ବାଦରବିଏ ସତେ ସିନିତି କିଏ
ଯୋଗାଇ ଦେଇଛି ବସୁମତୀ ମାଆ
ଉପରେ । ସତରେ ସୁନାର ଫସଲ
ଝେରୁଛି ସବୁରି କ୍ଷେତରେ । ମାଟି-
ମାଆର ଦାନ ଏଇ ମାଟିର ମଣିଷ
ପାଇଁ । ସନିଆଁ ପୁଣି ଦୁଇ ହାତ
ଯୋଡ଼ି ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗାଇଲା ।
ତା'ର ମାଆ କହୁଥିଲେ 'ଲଏ
ଲକ୍ଷ୍ମୀ ଠାକରାଣା । ପତବାତ୍ରୀ ।
ତା'କରି ଦୟାରୁ କ୍ଷେତରେ
ସୁନାର ଫସଲ ଫଳେ ।'
ଶାତ ପତି ଆସିଲାଣି । ବଡ଼ି
ସକାଳୁ ତା' ସ୍ତ୍ରୀ-ସୁଲୀ ହାତକୁ ପିଠା
ଖୁଣ୍ଟିଏ ଖାଇ ସନିଆଁ ଆସିଥିଲା ତା
ବିଲୁଧ ଧାନ କାଟିବା ପାଇଁ । ପାଟିଲା
ଧାନ ଲହଡ଼ି ମାଉଥିଲା କ୍ଷେତସାରା ।
ମାଟିର ମାସର ଶାନ୍ତୀ ସକାଳରେ
ଆଲୁକା ହାଲୁକା କୁହୁଡ଼ିର ବିଚିତ୍ର
ଆଖରଣ ଛିତରେ ସତେ ବିଚିତ୍ର
ଲାଗୁଥିଲା 'ବିଚିତ୍ର ବର୍ଷା' ଏଇ ଆମ
ମାଟି ମାଆର ମନକୁଲା ରୂପ ।

ଗୋଧୂଳି

ରଞ୍ଜନ କୁମାର ଦାସ

ସନିଆଁ ଏଇ ଗାଁ'ର ପୁଅ ।
ବାପା ଚାଲିଗଲା ପରେ ସେ ବି
ଭାବିଥିଲା ମାଟି ସାଙ୍ଗରେ ମାଟି ଯେଇ
ତା' ଜୀବନ ବିତେଇବନ । କିନ୍ତୁ
ଭଉଣୀ ବାହାର ପାଇଁ ସାହୁକାର
ରୁ ଧାର ଆଣିଥିବା ଚକା ସୁଝି
ନପାରି ମାଟିର ମୋହ ତୁଚ୍ଛାକ ସେ
ଚାଲିଗଲା ସୁରତ । ଲୁଗାକଳରେ
ଦିନରାତି ଏକକରି କାମରେ
ମାଟିଲା । ସାହୁକାରର କୋ ଅବଶ୍ୟ
ସୁଝି ଯାଇଥିଲା । ହେଲେ ପାଞ୍ଚବର୍ଷ
ଭିତରେ ବୁଢ଼ାମା' ଆରପାରିକୁ
ଟିକଟ କାଟିଥିଲା । ନିଃସଙ୍ଗ
ହୋଇଯାଇଥିଲା ବାପ-ମାଆ

ରାଜିଯାଏ ସନିଆଁ'ର । ସେ ଆଉ
ଶୋଇପାରେନା ।
ପୁରୁଣା କଥା ତା' ମନକୁ ଆସେ ।
ମନେ ପଡ଼େ ତା' ବାପା ଆଉ ତା'
ମାଆଙ୍କ କଥା । ସାନ ଚାଳଘରଟିଏ ।
ମାଟିର ଅଗଣା । ପଛପଟେ ଘରକୁ
ଲାଗିକରି ବାଡ଼ି ଖଣ୍ଡିଏ । ତା' ବାପା
ନିଜ ଜମିରେ ଲାଗିଥାଏ ସବୁବେଳେ ।
ଧାନ, ମୁଗ, ବିରି, ମାଷିଆ ସବୁ ଫଳେ
ତାଙ୍କ ଜମିରେ । ବର୍ଷପାଳ ସେମାନେ
ସେଇଥିରେ ଚଳିଯାଆନ୍ତି । ଅଭାବ
ପଡ଼େନାହିଁ । ବାଟରୁ ନାନା ରକମର
ପରିବା ମିଳେ । ବାପା ଓ ମାଆ ମିଳିକରି
ସେଠି କାମ କରନ୍ତି । ପରିବା ଅଧିକ
ଫଳିଲେ ବାପା ତାକୁ ନେଇ ହାତରେ
ବିକେ । ଘର ପାଇଁ ସତର, ଲୁଗାଟା ସବୁ
କିଣିଥାନ୍ତେ । ତା' ପାଇଁ ଆଉ ତା' ସାନ
ଭଉଣୀ ପାଇଁ ଖେଳଣା ଆଣେ । ଲତୁଆର
ନଡ଼ିଆ କୋରା ଆଣେ । ସନିଆଁ ଆଉ ତା
ସାନ ଭଉଣୀ ମିଶି ଅଗଣାରେ ଖେଳନ୍ତି ।
ପ୍ରକାପ୍ତି ପଛରେ ଧାଇଁ ବୁଲନ୍ତି ।

ଗାଈର ବାହୁରାଟିଏ ହେଲେ ଦୁହେଁ
ତାକୁ ରେଳ କରନ୍ତି । ସନିଆଁ ଖାଉଥିବା
ପିଠାକୁ ଖଣ୍ଡିଏ ସେଇ କୁନି ବାହୁରାଟିକୁ
ଖୋଇଦିଏ । ଆଃ ! ସେ ଦିନ ସବୁ
କେତେ ହସଖୁସିରେ ବିତୁଥିଲା
ସତରେ । ସନିଆଁ ଆଖୁ ଓଦା
ହୋଇଯାଏ ସେଇ ବିଚିଲା ଦିନ କଥା
ସବୁ ଭାବି ଭାବି । ଆଉ ଶୋଇ
ପାରେନା । ସବୁ ଠିକଠାକ ଚାଲିଥିବା
ବେଳେ ହଠାତ୍ ଦିନେ ତା' ବାପାର
ଦେହ ଖରାପ ହେଲା । ଜମା ଦୁଇ ତିନି
ଦିନ ବିଛଣାରେ ପତି ପତି ବାପା
ଚାଲିଗଲା ଆରପାରିକୁ । ତା' ବୋଉ, ସାନ
ଭଉଣୀ ଓ ସିଏ ସମସ୍ତେ ମିଶି ଅନେକ
କାଳିଲେ ଦିନ; ବାପା ଆଉ ଫେରିଲା ନାହିଁ
। ସନିଆଁର ପାଠପଢ଼ା ବନ୍ଦ ହୋଇଗଲା ।
ସେ ଆଉ ସ୍କୁଲ ଗଲାନାହିଁ । ତା' ବୋଉ
କହୁଥିଲା - ବାପା କୁଆଡ଼େ ଆକାଶରେ

ଅରେ ଠିକ କଲା ସୁଲୀକୁ ନେଇ
ପୁରୀ ଦେଖାଇ ଆଣିବ । ତା' ବାପା
ଥିଲାବେଳେ ଅରେ ସମସ୍ତେ ମିଶି
ଯାଇଥିଲେ ପୁରୀ ।

ବାପା କହୁଥିଲା - ସାରା
ସଂସାରର ମାଲିକ କୁଆଡ଼େ କାଳିଆ
- ସାଆନ୍ତ । ଶ୍ରୀକମଳାଧର । ସାନ
ସନିଆଁର ସେ ସବୁ ବୁଝିବାର ବୟସ
ହୋଇ ନଥିଲା । ତା' ବାପା କିନ୍ତୁ
ଲୟହୋଇ ମୁଣ୍ଡିଆ ମାରିଥିଲା
ଠାକୁରକୁ । ଆଉ ତା' ବାପା
ଆଖୁ ଧାର ଧାର ଲୁହ
ବାହାରୁଥିଲା । ସନିଆଁ ତ ମୁଣ୍ଡିଆ
ମାରିଥିଲା । ହାତ ଯୋଡ଼ିଥିଲା ।
ବାହାରର ବର୍ଷକ ପରେ
ସୁଲୀକୁ ସାଙ୍ଗରେ ଧରି ସନିଆଁ
ଆସିଲା ପୁରୀକୁ । ସୁଲୀକୁ ସାଙ୍ଗରେ
ଧରି । କାଳିଆ ଠାକୁରକୁ ମନ ପୁରାଇ
ଦେଖିଲା । ତା' ଆଖୁ ବି ଲୁହର
ଧାର ବାହାରୁଥିଲା । ଅଭାବ
ଖାଇବାବେଳେ ପୁଲୀ କହିଲା - 'ମୁଁ
କାଳିଆ ସାଆନ୍ତକୁ ପୁଲୀଟିଏ ମାରିଲି,
ଆଉ ତୁମେ କ'ଣ ମାରିଲି ?'
ସନିଆଁ ଆଖୁ ସିନିତି ଲୁହ
ବାହାରୁଥିଲା । କୋଉଠା କଣ୍ଠରେ
ସିଏ କହିଲା - 'ସୁଲୀଲୋ ! ମଣିଷ
ହେଉଛି କି ସମୟ ନିଏ ନିଜ
ଭବିଷ୍ୟତର ସପନ ଦେଖିବାକୁ ;
ତା' ପୁଅପେଶ କମ ସମୟ ଲାଗେ
ସେ ସପନସବୁ ଧୂଳିରେ ମିଶିବା
ପାଇଁ । ମୁଁ କିଛି ବି ମାରିଲି ନାହିଁ । ଆମ
ଉପରେ ଖାଲି ଚିତେ ବୟା ରଖିବା
ପାଇଁ ନେହୁରା ହେଲି । ସବୁ ସେଇ
କାଳିଆ ସାଆନ୍ତଙ୍କ ଛାଡ଼ା । ତାଙ୍କ ଛାଡ଼ା
ପୁଣି ହେଉ । 'ସନିଆଁ ପିଲାଙ୍କ ପରି
କାନ୍ଦୁଥିଲା ଆଉ ଦୁଇ ହାତ ଯୋଡ଼ି
ବାରମ୍ଭାର ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗାଉଥିଲା ।

ବଡ଼ଗଡ଼ା ଟ୍ରିଟ କେଳାମା,
ଭୁବନେଶ୍ୱର

ପାଗଳ କିଏ ?

ହେମନ୍ତ ନାରାୟଣ ସେନାପତି

ପରାହୁ ଧରା । କଟକ
କଟକରା ହବ
ଲେ । କ । ଚ । ଶ । ଯ
ହୋଇଉଠିଲାଣି ।
କାଳିକିଏଟ, ସ୍କୁଲର
ପିଲାମାନେ ହବ ହବ ମୁଖରେ ଫାଟକ
ବାହାରକୁ ଯାଏ କାଢ଼ିଲେଣି । ସ୍କୁଲର ହବାକୁ
ଲାଗିକରି ଚାଲି ଛୁଟିଗଲା କୋଟି, ବାଉ
ଆସିବେଳେ ପ୍ରଶାନ୍ତ ପ୍ରଶାନ୍ତ କର୍ଣ୍ଣ...ହେଉ
ଗୁଣ୍ଡିର ହେଲା ଏକ ଚିତ୍ରିତ ସୁର - ପ୍ରଶାନ୍ତ
ନାମ ଆଣି ଆଖିକୁ ମନ ମତେ ତୋଳି
ଧରି ଚଳେ ସାବରେ ସେ ପାଗଳ ନିକଟକୁ
ଗଲା ଏବଂ କୋହୁହୁ ସହକାରେ
ପଚାରିଲା- "ବାବୁ ! ତୁମର ପରିଚୟ
କ'ଣ ? ଆଉ ଏଠାରେ ପାଗଳଙ୍କ ପରି
କିଆଁ ଗୁଡ଼ି ବୁଲୁଛ ?" ସେ ପାଗଳଟି
ପୁରୁଷର ହସିବାକୁ ଲାଗିଲା । ପ୍ରଶାନ୍ତ
ସାଙ୍ଗରେ ତମେ ବି ପିଲା ହୋଇଯାଇଛ
ବୋଧେ ?" ଲୋକଟି ସେମାନେ ମୁଖ
ତଳକୁ କରିନେଲା ।

ପର-କୋଟିଏ ମିନିଟରେ ଝଲଝଲ
କପଡ଼ାରେ ଟ୍ରାଫିକ୍ ପୋଲିସ୍ କଣ୍ଠକ
ସୁସ୍ଥିଳ ମାରିବା କାର୍ଯ୍ୟକୁ ବିଚାରି ନେଲେ ।
ଗାଡ଼ି ଚଳାଏ ସୁଧାବିକ ହେଲା । ଏସବୁ
ଘଟଣାକୁ ପଛରେ ଦେଖିବାକୁ ପ୍ରଶାନ୍ତ
ଦେଖୁଥିଲା । ପିଲାମାନଙ୍କର ଚଳଣି, ପିଠି
ପଛରେ ବସାନ୍ତ ଏବଂ ମନ ଖୋଲା ହସରେ
ନିଜକୁ ପ୍ରତିବିମ୍ବିତ କରୁଥିଲା ସେ । ସେ ବି
ଦିନେ ପିଠି ବସାନ୍ତ ବୋଲି, ଦାନ କାଳ କାମା
ସହ, ଅଧକାରୀ କଣ୍ଠକ ସହ ବାପା ଦେଇଥିବା
ହିରୋ ସାଙ୍ଗକେଲି ବଡ଼ି ଘରକୁ ଫେରୁଥିଲା ।
ପ୍ରଶାନ୍ତ ତା' ବାବୁଙ୍କୁ ଦେଖି ବିରାଗ
ଦେଲା । ହାତ ଘଡ଼ିକୁ ଚାହିଁ ଦେଖିଲା ବେଳକୁ
ଅପରାଧ ହଟା ବେଳକୁ ଅଧ ସମୟ ବାକି
ଅଛି । ନମିତି ପଡ଼ି ଆଖିକୁ ଚାହିଁଲା ବେଳକୁ
ସୁରୁଜ ନାଲି ସୁରୁଜ ବୁଣି ମେଲାଣି
ଗୋଟିଏକାଣି ଓ ସମସ୍ତ ଅଧକାରୀ ସୁରୁଜ
ସୁରୁଜ ଭାରି କଷ୍ଟ; କେତେବେଳେ ଲାଲୁଛି
ଏ ସମୟ କଣ୍ଠକ କିଭିତେ ଆଗକୁ ବଢ଼ୁଛି ତ
ଆଉ କେତେବେଳେ ଲାଲୁଛି ଶାନ୍ତମାନୀ ଅଧିକ
ବେଳକୁ ଚପି ଯାଉଛି । କମି ବିବାଦ ଖଳଣା
ପଛଠି କରାଣି ଲାଗି ସେ ହୁଡ଼ି ନେଇ ଗା
ଦିନ ପାଇଁ କଟକ ଆସିଥିଲା । ସରକାରୀ
କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ସବୁ କାମ ବିଳମ୍ବରେ ହେବା
ଏକ ନିରାଚରଣ ଘଟଣା । ସେଠାରେ
ଦେଇନଥାନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରଶାନ୍ତ ଏ
ବେଳକୁ ସେ ବେଳକୁ ଧାଁ ଧପକ କରି
ନୟାତ ହୋଇଯାନ୍ତି ବା ସେ ତା'ର
କାଗଜପତ୍ର କାମଟିକୁ ଶେଷ କରିଥିଲା ।
କାମ ଶେଷ କରିବାପରେ ସେ ସିଧାସଳଖ
ଘରକୁ ଯାଇ ପକାଇଥାନ୍ତା, ହେଲେ ବାପା
ବୋଉ ବିହେଁ କହିଥିଲେ, ସେ ଫେରିଲା
ବେଳକୁ କଲେକ୍ଟର ଅଫିସ୍ ସାମନାରେ
ଥବା ଚାଲୁ ଠେଲିଗାଡ଼ିଠାରୁ ମିଳୁଥିବା ଅଧିକ ।
ଏତେବେଳେ ସୁରୁଜ ବିଲୁହ କଟକ ଆସିଛି ।
ସେ; ବାପା ସୁରୁଜ କଥାକୁ କେମିତି ବା
ଏହାକୁ ପାରିଥାନ୍ତା । ସେଥିପାଇଁ ତହସିଲ୍
ଅଫିସ୍‌ରୁ ବାହାରି ଲାଲବାଗ ଥାନା
ଅଫିସ୍‌କୁ କରି କଟକରା ହବ ବେଳ
କାଳିକିଏଟ, ସ୍କୁଲର ମୁଖ୍ୟ ଫାଟକ
ପାଖରେ ହିଁ ହୋଇଯାଇଥିଲା ।

ସେଠାରେ ହିଁ ହୋଇ ପିଲାମାନଙ୍କୁ
ଦେଖୁ ଦେଖୁ ବେଳ ବି ଚଳିଗଲା । ସେଥିପାଇଁ
ବଡ଼ ବଡ଼ ପାଠକ ପଢ଼ାଏ ଏକପୁସ୍ତି ହୋଇ
କଲେକ୍ଟର ଅଫିସ୍ ପାଖକୁ ଚାଲୁଛି । ଶାତ
ଦିନ । ଦିନ ଛୋଟ, ରାତି ବଡ଼; ସେଥିପାଇଁ
କାଳିକିଏଟ, ସ୍କୁଲର ପାଟେରାକୁ ଲାଗି କରି
ରହିଥିବା ଚଠା ଦୋକାନୀମାନେ ଆଲୁଅ
କାଳିଲେଣି । ପୁରୁ ଚାଲୁ ଠେଲିଗାଡ଼ି
ଦୁଖମାନ ହେଲାଣି । ପିଲାଦିନେ ପାପାଙ୍କ
ହାତ ଧରି ସେ ବୁଢ଼ବାଳ ଏଠାକୁ ଆସିଛି;
ସେତେବେଳେ ଶାଳପତ୍ରରେ, ରାଜୁ ମହା
ତା' ହାତକୁ ମିଳୁଥିବା ପୁସ୍ତିଆଡ଼ିକୁ ବଦଳ
ଦେଉଥିଲେ । ପୁରୁକର୍ଣ୍ଣ ଚଳେ ଏକ ଅଳଣା
ବ୍ୟାଧିରେ ରାଜୁ ମହା ଗଢ଼ା ଲାଲ କଲେ ।
ସେବେଠାରୁ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ପୁଅ କୁଳ
ବେଗସକୁ ଆଦରି ନେଇଛି ।
ଜଗୁ କହିଲା, ପ୍ରଶାନ୍ତ ଭାଇ ଠିକ୍
ଚିହ୍ନିପାରିବ । ସେ ପାଗଳ ।

ଏକଆଡ଼ିଆକ ଦେବେ ସେ ପାଗଳର
କାଳରେ ପଡ଼ିଲା, ଅଳଣା ମଣିଷ ପରି ମାଟି
ଆସିଲା ସେ । ସେମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡକୁ ଆଖି ଚାଲି
ଗାଲିଲା, ତତ୍ପରେ ଏକ ବଡ଼ି କଟକର
ହସିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଅପାଧ ଶିଶୁଟି
ଦେବେବେଳେ ହସୁହସୁ ଚଳି ପଡ଼ିଲେ
ସେପରି ରୂପ ହୋଇଯାଏ, ସେପରି ଏ
ପାଗଳଟିର ଉଦ୍‌ହାସ ମୌନରେ ପରିଣତ
ହୋଇଗଲା । ଗ ମନ ଆଖିରେ ପଚାରିଲା-
"ମୁଁ ପାଗଳ ! କ'ଣ କହିଲି,
ମୁଁ ପାଗଳ ? ମୁଁ ପାଗଳ ତେବେ
ତୁମେମାନେ କ'ଣ ?

ଏତକ କହି ସେ ପାଗଳଟି
ପୁରୁଷର ଉଦ୍‌ହାସରେ ହସିବାକୁ ଲାଗିଲା ।
ପିଲାଦିନ ଏତଦୁଖ ଅନଳ ପ୍ରଶାନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ
କରି ଓ ମାତୁଳ ହୋଇଗଲା ।
ଏତକି ବେଳେ ଜଗୁ ପ୍ରଶାନ୍ତର
ମୁଖମଣ୍ଡଳରେ ଉଦ୍‌ହାସିତ ହେଉଥିବା
ବିସ୍ମୟକୁ ଠରଠର ପାରି କହିଲା-
"ସେ ପାଗଳଟି କିଆଁ ଚାହୁଁଛି ?" ଶାତ
ଦିନଟା । ସେତେବେଳେ ଭାବେ ତୁମ ବାଠି
ବସୁଥିବା ଏଇ ନିମ୍ନ ତୁମ ପୁସ୍ତିଆ ।"
ତହିଁ ଆଦିନ ।

ପ୍ରଶାନ୍ତ ତା'ର ସ୍କୁଲ ବେଳେ କେତେକ
ସାଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ନେଇ କିଲ୍ଲା ମାଟିରେ
ଅଫିସ୍ ବସୁଥିଲେ ତା' ଖିତରେ ପୁସ୍ତିଆ ହିଁ
ପାଗଳଟିର ଉଦ୍‌ହାସ । ଏ ସମସ୍ତ ଘଟଣା
ତାଙ୍କ ପ୍ରଚାରନରେ ହିଁ ହୋଇଛି ।"
ରେଭେନ୍ସା ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ, କଟକ
ପୂରୁକର୍ଣ୍ଣ-୯୨୩୯୦୪୧୦୮

ବିଚିତ୍ର ସଂସାର

ତ୍ରିପୁରା ମୋହିନୀ ଶତପଥୀ

ସ୍ୱପ୍ନରୁପେ,
ଆଖୁକୁ ଆଗକୁ ସାଜି
ବିରାଜୁଛି ବସୁରେ
ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ଭାବେ
ନିମିଷକେ ବାସ୍ତବ ଅଗ୍ରରେ
ଲାନ ହୋଇ ଝରିଆସ
ବିରୁଦ୍ଧ ପଥେ ।।

ପ୍ରକୃତିସ୍ଥ ହୋଇପଡ଼େ ଚିରାଫଟା ହୃଦୟଟା
ଫାଙ୍କ ଦେଇ ଝରିପଡ଼େ ବିଗତ ସୂଚିର ବାଉସ କଲୁ
ନିରବତା ମଧ୍ୟ ଶୁଣେ ବିହାର ବୁଲୁ ଫଟା
ଅସହ୍ୟ ସନ୍ଧ୍ୟାରେ ଛଟପଟ ହୁଏ
ଅମାନିଆ ଲୁହ
ପିଉଥାଏ ଶୋଷିଲା ଚଳିଆ ।।

ଶୁଭେ ଉଠି ଶଙ୍ଖ ଧ୍ୱନି
ଘଣ୍ଟିର ଶବ୍ଦ ଆଉ ମନ୍ତ୍ର ଉଚ୍ଚାରଣ
ପକ୍ଷୀର କାକଳିରେ ଭାଙ୍ଗେ
ସୁରୁକର ସେ ଅଚିତ୍ତା ନିଦ
କଅଁଳ ଖରାରେ ଝିଲମିଲ କୋଠରୀ
ଶିଶିର କାଳର ତୋଳିବାକୁ
ତାଙ୍କେ ହାତ ଠାରି ।।

ଦର୍ପଣରେ ନିଜକୁ ମୁଁ ସଜାଡ଼ିବିଏ
ଏ କ'ଣ,
ଦେହ ମୁହେଁ ଲାଗିଛି ପଙ୍କ କାନ୍ଥର ଦାଗ
ଯିବା ପାଇଁ ପାଦେ ପରିଯାଏ ମନର ଶିକୁଳି
ହଠାତ୍ ସାଜିଯାଏ ଏକ ଅଧର୍ବ ମଣିଷ
ସମାଜକୁ ସାମନା ପାଇଁ
ନାହିଁ ଶକ୍ତି କି ସାହସ ।।

ଭାବେ ପୁଣି,
ସାହିଯିବି ଯଦି ମୁଁ ସଂସାରୀ ଯୋଗୀ
ପିଇଯିବି ସବୁ ବିଷ ନାଳକଣ୍ଠ ସାଜି
କଟାରେ ଧରିଥିବି ଗଢ଼ା ପରଲର ବୋଝ
କଳାଧରେ ଲିଭିବା ପାଇଁ
ପଙ୍କ କାନ୍ଥର ଦାଗ
କର୍ଣ୍ଣେ ଶୁଣି ସଦା କଣ୍ଠେ ଛନ୍ଦା
ବିଷଧରର ସୁସୁ ଫୁଲାର
ଯୋଗନିଦ୍ରାରେ ନିଜକୁ ହଜାଇ
ଦିଏ ଦୃଷ୍ଟେ ଦେଖୁଥିବି
ବିଚିତ୍ର ସଂସାର ।।

ଝାଉଁପତା, ଭୁବନେଶ୍ୱର
ମୋ- ୭୦୦୮୩୩୯୫୮୯୯

ଗୋଟେ ଗୋଲାପ ଦେବ ଗୋ' ଥୋଇ

ଅକ୍ଷୟ କୁମାର ରାଉତ

ସେବେ ମନେପଡ଼ୁ ତୁମେ ଗୋ' ଯେବେ
ଉଜାଣି ବହିଛି ନାଏ
ପାଣି ପଶତରେ ପାଏ ଗୋ' ଅଧା
ଉଜୁଡ଼ା ଅତୀତ ଛାଲ ।

କରିଛି ସେତେ ମୁଁ ମନା ଗୋ' କାହିଁ
ନିଦରେ ଆସୁଛ ମୋର
ସେତେକରି ତୁମେ ନିତି ଗୋ' ଆଉ
ସପନକୁ ଖାଲି ଜାଳ ।

ତମେ ଗଲାପରେ ସାଥୁ ଗୋ' ମୋର
ଜଳିଅଛି ଉପବନ
ଏଇ ପଥଦେଇ କେବେ ଗୋ' ଆଉ
ଫେରିନାହିଁ କୁହୁଡ଼ାନ ।

ଜୀବନର ଏଇ ଘର ମୋ' ଏବେ
ଅଶୋଭିତ ଅଛପର
କେତେ ନିରଜନ ତା'ରେ ଗୋ' ଖାଲି
ତମବିନା ଭରପୁର ।

ଏହିପରି ବୋଧେ ପ୍ରେମ ଗୋ' ଯାର
ଜଳିବାରେ ଆଏ ସୁଖ
ତେଣୁକରି ତୁମେ ଆଥ ଗୋ' ଛୁଇଁ
ପାହାଡ଼ର ଆରପାଖ ।

ଯେବେ ଏ ପ୍ରେମିକ ଦିନେ ଗୋ' ଚିର
ନିଦରେ ଯିବଗୋ' ଶୋଇ
ଲୁହଗୋପେ ପଛେ ନ' ଡାକହେଲେ
ସମାଧି ଉପରେ ମୋରଗୋଟେ
ଗୋଲାପ ଦେବ ଗୋ' ଥୋଇ ।।

ପାଠାଦ୍ୱାପତ୍ରକ, କୁଜଙ୍ଗ, କଟକରସିଂହପୁର
ମୋ- ୯୯୩୭୭୯୧୪୭୫

ଆଧୁନିକ ମନ୍ଦୁରା

ସୁଲୀତା ରାଣୀ ଶତପଥୀ

ଚାଲୁଣି ହୋଇଛି ଆଧୁନିକ ମନ୍ଦୁରା
ଛୁଞ୍ଚିଲି ତିଆରି ଖୋଲେ ଗୁଣ ପସରା । (୧)
ନିଜର ବିଷକୁ ନ ଦେଖୁ ପାଇର
ପର ଦୋଷ ଦେଖୁ କ୍ରିୟାଶୀଳ ହୁଅ । (୨)

ବଡ଼ ଘର ତା'ର ବହୁ ଗୁମର କଥା
ଉଣା ସମସ୍ୟାକୁ ଦେଖୁ ଘୁରଇ ମଥା । (୩)
ତୁମ୍ଭେ ଲୋକକୁ ଆପେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତଣ
ଚାହେଁ ଛୁଞ୍ଚିଲି ହାନିଆ କରିବା ପାଇଁ । (୪)

ତୁମ୍ଭେ ଲୋକର ଦେଖୁ ଖାନ ଦୁର୍ବଳ
ବିବେକ ହାନେ ମନସ୍ତ କରେ ସଦକ । (୫)
ସଦକ ଖାନରେ ଥିଲେ ତୁମ୍ଭେ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱ
ତାପତା ଦିଅନ୍ତା ତା'ର କହି ସତାତ୍ । (୬)

ନିଜ ଜଗତକୁ ପାଖେ ନ ରଖୁ ପାରି
ଛୁଞ୍ଚି ପାଖେ ଦେଖାଉଛି ଗୁଣ ସଂଧାରା । (୭)
ଛୁଞ୍ଚି ସହିଗଲା ଦୁଃଖେ ଅନେକ ଦିନ
ଅସହ୍ୟକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ଅଭିଯାନ । (୮)

କହିଲା ଜାଲି ଲୋ ତୋର ଘୋଡ଼ା ଶରୀର
ତା ପରେ ଦେଖୁବୁ ଏକ ଛିତ୍ର ମୋହର । (୯)
ଅଦୃଶ୍ୟ ସଦୃଶ୍ୟ ମୋର ସମସ୍ୟା ଘଣ୍ଟି
ଖାଲିରେ ଶୁଖାଇ ତୋର କାହିଁକି ଚଷ୍ମି । (୧୦)

ପୁତା ଖୁଅ ପାଇଁ ନାହିଁ ଭଲରେ ଫାଙ୍କ
ମୋ ପାଇଁ ଗହୁକୁ ତୁହି କାହିଁକି ପଙ୍କ । (୧୧)
ତୋ ଦେହେ ଯାଉଛି ଦେଖୁ ସବୁ ଜିନିଷ
ଆଛାଦିତ କରି ଆଦ୍ୟ ଲୁଚାଲୋ ଦୋଷ । (୧୨)

ତା ପରେ ଦେଖୁବୁ ମୋର ଗୋଟିଏ ଛିତ୍ର
ତାହା ନ ଦେଖୁବୁ ଆପେ ହୋଇଲେ ଭଦ୍ର । (୧୩)
ଅଭଦ୍ର ମୁଣ୍ଡେ ରହିଲେ ଉପଦେଶ ଭାଷା
ସର୍ବତ୍ର ହୋଇବ କାଣି କାଣି ଲୋକହସା । (୧୪)

ଶିକ୍ଷଣିତ୍ରୀ, ଦିଗପହଣି
ଦିଗପହଣି

